

Osoko Bilkura

Alkizako eskolan.

2022ko uztailaren 22an.

Batzar-agiria

Urrutia, Andres, euskaltzainburua,
Coyos, Jean-Baptiste, euskaltzainburuordea,
Arejita, Adolfo, idazkaria,
González de Viñaspre, Roberto, diruzaina,
Urkia, Miriam, Iker sailburua,
Aleman, Sagrario, Jagon sailburua,
Azkarate, Miren,
Iñigo, Andres,
Irazu, Jose, "Bernardo Atxaga",
Kintana, Xabier,
Meabe, Miren Agur
Mujika, Alfontso
Oñederra, Miren Lourdes,
Rekalde, Paskual,
Salaberri, Patxi,
Uribarren, Patxi, eta
Zabaleta, Patxi.

Osa, Erramun, idazkariordea, zegozkion gaietan.

Ezin etorria adierazi dutenak: Aurelia Arkotxa; Txomin Peillen; Andoni Sagarna; Xarles Videgain eta Mikel Zalbide.

Ahalak: Aurelia Arkotxak ahala Miriam Urkiari; Jose Irazu "Bernardo Atxaga"k ahala Andres Urrutiari (12:30etik aurrera); Andoni Sagarnak ahala Miriam

Urkiari; Xarles Videgainek ahala Patxi Zabaletari; Mikel Zalbidek ahala Andres Urrutiari.

Batzarra Alkizako eskolan egin da, 2022ko uztailaren 22an, ostiralean.

Iñaki Irazabalbeitia Alkizako alkateak euskaltzainei harrera egin die eta gaurko eguna alkizarrentzat zein garrantzitsua den azpimarratu du. Izan ere, Juan Irazusta Alkizalete Alkizako erretore eta euskal idazlearen heriotzaren 250. urteurrena betetzen da aurten. Urteurren horren harira, Euskaltzaindiaren Osoko Bilkura, erakusketa baten inaugurazioa eta liburu baten aurkezpena egingo dira. Harreraren ondoren, A. Urrutia euskaltzainburuak hurreratu diren euskaltzainak agurtu eta ahalak irakurri ditu. Quoruma badela egiaztatu ondoren, uztailleko Osoko Bilkurari hasiera eman zaio.

E. Osa idazkariordeak, Juan Irazusta Alkizalete erretore eta euskal idazlea zenaren 250. urteurrena dela eta, Osoko Bilkuraren ondoren antolatu diren ekitaldiei buruzko xehetasunak eman ditu.

1. Osoko Bilkurako (2022-06-22) bilera-agiria onestea, hala erabakiko balitz.

E. Osak aditzera eman duenez, idatziz ez da oharrrik jaso. A. Urrutiak ahoz oharrrik egin nahi den galdetuta, ez da oharrrik egin. Ondorioz, 2022ko ekainaren 22ko bilera-agiria onetsi da.

2. Euskaltzaindiaren Hiztegia. Adierak eta adibideak. Batzorde Ahaldunduarren oharrak (XXXV). Jasotako iruzkinak aztertu eta erabakiak hartu.

M. Urkia Batzorde Ahaldunduko idazkariak nabarmendu duenez, ekaineko Osoko Bilkuran aurkeztutako zerrendari inork ez dio idatzizko oharrrik egin, baina bileran bi ohar egin ziren ahoz. Ondorioz, bi-biak aztertu dira Osoko Bilkuran. Lehenengoa, *bailara* forma dela eta, A. Iñigok oharra gehitzeko eskatu zuen, Nafarroako *ibar* eta *haran* historikoak izendatzeko, behintzat ez delako egokia. Halaxe jaso zen, 155. arauari erreferentzia eginda, baina euskaltzainek Nafarroara ez mugatzeko eskatu zuten, hedadura handiagokoa delako. Hala jasotzea onartu da, Nafarroa eta *ikus* delakoa aipatu gabe: [Oharra: *ibar* eta *haran* historikoak izendatzeko Euskaltzaindiak *bailara* ez erabiltzea gomendatzen du.].

Bigarren oharra *baliokidetza* formari buruzkoa izan zen. Proposatutako adibideetako bateko edukia, B tituluari buruzkoa, ez zen zuzena, eta dekretuko adibide bat jasotzeko eskatu zen. Hala jaso eta onartu da: *Gerora, urriaren 6ko 263/1998 Dekretuak Euskararen Gaitasun Agiriaren eta irakasle postuetarako hizkuntza eskakizunen baliokidetzak finkatu, eguneratu eta berretsi zituen, eta 1. artikulua araberaren Euskaltzaindiaren D titulua Euskararen Gaitasun Agiriaren baliokidea da.*

Ez da beste oharrrik jaso eta, hortaz, multzo osoa onartuta geratu da.

3. Euskaltzaindiaren Hiztegia. Adierak eta adibideak. Batzorde Ahaldunduarren oharrak (XXXVI). Aurkeztu.

Zerrenda berria aurkeztu du M. Urkia Batzorde Ahaldunduko idazkariak, M. Azkaratek eta A. Iñigok egindako oharrak eta egitasmoko kideek emandako erantzun arazoituak biltzen dituen.

Horiek horrela, oharrak egiteko epea zabaldu da, irailaren 12ra artekoa.

4. Euskaltzaindiaren Hiztegia. Batzorde Ahaldundua: *Animalien ongizatea eta beganismoa*. Oinarrizko lexikoa. Iruzkinak aztertu eta erabaki.

Oinarrizko lexiko honi aurkeztutako oharrak eta iruzkinak eta bakoitzari emandako erantzun arrazoituak aurkeztu ditu Joxean Zapirain Euskaltzaindiaren erakunde atxikia den UZEI Terminologia eta Lexikografia Zentroko teknikariak. Ohargileak M. Azkarate, A. Iñigo, X. Videgain eta P. Zabaleta euskaltzainak izan dira.

barazkijale eta *begano* sarrerak izan ezik, jatorrizko gainerako sarrerak eta definizioak bere horretan uztea erabaki da. Bi sarrera horietan, gaur aurkeztu den txostenean proposatu diren definizio berriak onetsi dira.

Oinarrizko lexiko hori onetsi ondotik, A. Urrutiak azpimarratu du webgunean *Oinarrizko lexiko teknikoetako* eta *Oinarrizko lexikoetako* formek ez dutela arautze-mailarik jasoko. Era berean, aurrerantzean halako lexiko multzoak aztertzerakoan erabiliko den prozedura Zuzendaritzan zehaztuko da. Batetik, Euskaltzaindiaren Hiztegia eguneratzeko erabiltzen den prozedurarekin talkarik ez izateko. Bestetik, gizartean aldian-aldian sortzen diren gaiei erantzun bizkorra emateko.

5. EBE batzordea. Euskara Batuaren Ortotipografia egitasmoa (EBO). Laburdurak. Jasotako iruzkinak aztertu eta erabakiak hartu.

Denbora nahikoa ez dagoela eta, gaia iraileko Osoko Bilkuran aztertzea erabaki da.

6. EBE batzordea. Euskara Batuaren Ortotipografia egitasmoa (EBO). Sinboloak. Aurkeztu.

Euskara Batuaren Ortotipografia egitasmoaren hirugarren dokumentua, sinboloei buruzkoa, aurkeztu du A. Mujika EBO egitasmoaren txostengileak.

Adierazi duenez, sinboloak laburtzapenen artean sartu ohi dira, laburdurekin eta siglekin batera, baina sinboloak ez direla, berez, hitzen laburtzapenak, eta, horregatik, bereiz sailkatzekoak direla. Horren zergatia adierazteko argudioak zehaztu dira dokumentuaren hasieran.

Sinboloak nazioartekoak dira, eta hizkuntza guztietarako balio dute. Beraz, sinboloak idazteko arau ortotipografikoak euskarazko testuetan txertatzean gertatzen diren zalantzak argitzera bideratu da dokumentua. Arauez gainera, neurri-unitate nagusien sinboloen zerrenda prestatu da, eta neurri-unitateen sinboloak erabiltzean egiten diren akats nagusiak ere bildu dira.

EBE batzordean eztabaidatu ondoren, Jacinto Iturbe kimikariari bidali zitzaion txostena, zuzentasuna bermatzearren, eta Jacinto Iturbek ohar osagarri baliagarri batzuk egin zituen, txostenean sartzeko. Bestalde, neurri-unitateen sinboloekin batera erabiltzen diren aurrizki batzuen grafiaren egokitasunaren inguruan zalantza adierazi zuen Jacinto Iturbek, eta, gaia ebazteko, txostentxo osagarri bat prestatu (sinboloen dokumentuekin batera banatu da) eta Jose Ramon Etxebarria fisikariari bidali zitzaion, badaezpada. Jose Ramon Etxebarriak oniritzia eman ondoren prestatu da dokumentuaren azken bertsioa Osoko Bilkurari aurkezteko.

Aurkezpenaren ondoren, irailaren 12ra arteko epea jarri da oharrak egiteko.

7. Esku artekoak.

7.1. Patxi Zabaleta euskaltzaina emeritu izaerara igarotzearen ondorioz, hutsartea betetzeko hautagaiak. Arautegiaren 33. eta 34. eta Barne-erregelaren 4.1. eta 4.2. artikulua betez, hutsartea betetzeko:

S. Aleman, J. Irazu “Bernardo Atxaga”, M. A. Meabe eta P. Rekalde euskaltzain osoek Castillo Suárez García idazlea eta euskaltzain urgazlea aurkeztu dute. Gaiaren merezimenduak xeheki aipatu dira aurkezturiko idatzian.

P. Salaburu, X. Videgain eta P. Zabaleta euskaltzain osoek Paula Kasares Corrales irakaslea eta euskaltzain urgazlea aurkeztu dute. Gaiaren merezimenduak xeheki aipatu dira aurkezturiko idatzian.

Arautegiak eta Barne-erregelek zehaztutako epearen barruan ez da bestelako hautagairik aurkeztu. Horiek horrela, hutsartea betetzeko bozketa Iruñean, Nafarroako Parlamentuan, egingo da irailaren 30ean.

7.2. Xarles Videgain euskaltzaina euskaltzain emeritu izatera igaro da. 2022ko ekainaren 30ean, 75 urte egin dituen gero, Arautegiaren laugarren bis artikulua eta Barne-erregelaren 5.1 xedapenaren arabera, Xarles Videgain euskaltzaina

euskaltzain emeritu izatera igaro da. Horiek horrela, hutsartea iragartzen da Arautegiaren 33. artikulua arabera.

7.3. Andoni Sagarna euskaltzaina euskaltzain emeritu izatera igaro da. 2022ko uztailaren 11n, 75 urte egin dituen gero, Arautegiaren laugarren bis artikulua eta Barne-erregelen 5.1 xedapenaren arabera, Andoni Sagarna euskaltzaina euskaltzain emeritu izatera igaro da. Horiek horrela, hutsartea iragartzen da Arautegiaren 33. artikulua arabera.

7.2. eta 7.3. puntuetan iragarritako hutsarteak “hornitzeko proposamenak hurrengo bi batzarretan –irailean eta urrian– aurkeztu ahal izango dira” (Arautegiaren 33. artikulua eta Barne-erregelen 64.3 xedapena). Horrela, gogorarazten da Arautegiaren 34. artikulua dioena: “Euskaltzain osoa izateko proposamena hiru euskaltzain osok izenpetu behar dute. Proposamenaz batera, zerrenda bat egin behar da, gai bakoitzak dituen merezimenduak xeheki aipatuz”.

7.2. eta 7.3. puntuak direla eta, P. Uribarren euskaltzain emerituak euskararen biziberritzeak lurralde bakoitzean izan duen bilakaera kontuan hartuz, Barne-erregelen 4.3. xedapenaren bigarren esaldiak dioena (“...euskalki edo lurralde bateko euskaltzain osoek gehi emerituek ezin dezakete gainditu kopuru orokorraren herena”) gogora ekarri eta gaia zertan den galdetu du. Izan ere, bere iritziz, lurralde batean Barne-erregelek diotena betetzen bada aukera egon daiteke beste lurralde batekoa euskaltzain oso izendatzeko eta lurralde horren presentzia indartzeko. A. Urrutia euskaltzainburuak esan du Zuzendaritzak gaia aztertuko duela eta emaitza iraileko batzarrera ekarriko duela.

7.4. Hurrengo bilkurak.

- Tafallan, irailaren 23an, Nafarroa Oinez 2022 antolatzen duen Garcés de los Fayos ikastolan Zuzendaritza bildu eta babeserakusteko ekitaldixoa egingo da. Xehetasunak aurrerago emango dira.
- Iruñean, irailaren 30ean, ostiralean, Nafarroako Parlamentuan, Osoko Bilkura egingo da, 10:00etatik aurrera.

8. Azken ordukoak.

Ez da egon.

Eta bestelako aztergairik ez dela, Osoko Bilkura bukatutzat eman da, 13:30ean.

Andres Urrutia,
Euskaltzainburua

Adolfo Arejita,
Idazkaria